

יודע אני שלא אפגוש אותו עוד. יודע אני שלא אצא עם חיים לעבודתנו המשותפת בדילול כפי שנהגנו שנים רבות. לא אוכל עוד לפנות אליו, לשאול לדעתו בעניין זה או אחר, או סתם לשוחח שיחת רעים כפי שהיינו נוהגים במשך שנים. בעבודתנו המשותפת התיידדנו מאד. והיה עם מי להתיידד. אני לא זוכר שפגשתי אי-פעם אדם מתון ומעודן כמוהו. היה בו יחס של כבוד לזולת, של סלחנות, של רצון להסביר חולשות אנושיות, ליישר הדורים, להבין אנשים ומאווייהם. כזה היה חיים, אדם במלוא המובן וחבר עד הסוף.

לא אחת תופס אני את עצמי גם כיום פונה אליו ושואל לדעתו בעניינים שונים. זה קורה לי כשאני עובד יחידי בתוך הממלכה הירוקה שמסביבי, כשאני נתון לעצמי בשקט האלוהי הסובב אותי, אך עד מהרה חוזר אני למציאות המרה ומשקע מר וקשה שוקע בי.

לא אשאל מדוע זה קרה לנו. לא אשאל מדוע זה ממשיך לקרות. ידוע לי ויודע אני שכזה הוא גורל דורנו ואולי אף של הדורות הבאים אחרינו.

חיים מילא חובתו עד תום – הן בחייו במשק, בספר, בקיבוץ – והן במלחמת השחרור, בהיותו לוחם בחטיבת הפלמ"ח, בקרבות המרים בירושלים ובסביבה. הוא היה מהמעטים שנשארו בחיים משיירת הרופאים שעלתה להר-הצופים, אחרי ששכב פצוע זמן רב בבית-החולים. חבל שלא האיר אחריו רשמים כתובים מהקורות אותו בימים ההם.

למשפחה – לאסתר והילדים – תהיה זאת נחמה, שכזה היה האב והרע, שידע להתהלך עם משפחתו בסבלנות, בעדינות ובנועם, להשפיע על ילדיו שיהיו כאלה כמו שהם.

יהא זיכרו שמור בקירבנו וידריכנו להלך בינינו ברעות ובכבוד הדדי.